

YOSHLARNI UMUMINSONIY VA MILLIY QADRIYATLARGA HURMAT , VATANGA SADOQAT RUHIDA TARBIYALASH

Umarqulova Diyora Sanjar qizi

2-kurs talabasi

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti
sanjarovnad23@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8133382>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 30-June 2023 yil

Ma'qullandi: 05-July 2023 yil

Nashr qilindi: 11-July 2023 yil

KEY WORDS

Diniy qarashlarni majburan singdirishga yo'l qo'yilmaydi".

Vatanidan yiroqda yashaganlar hech qachon huzur-halovat topa olmaydi. Hattoki, shoh va buyuk shoir Zahiriddin Muhammad Bobur ham Hindiston sultoni bo'lishiga qaramay , yuragining tub-tubidan bur narsa qiynab kelardi. Bu - Vatan sog'inchi edi.

ABSTRACT

Vatan... Bu biz tug'ilib o'zgan zamin, kindik qonimiz tomgan tuproq. Dunyoda qanchadan-qancha millat va elatlar bor . Bugungi Yangi O'zbekistonimizda ham, din bo'yicha ham qator ijobiy ishlar amalga oshirildi. Bunga misol qilib aytishimiz mumkinki: "Hamma uchun vijdon erkinligi kafolatlanadi. Har kim xohlagan dinga e'tiqod qilish yoki hech qaysi dinga e'tiqod qilmaslik huquqiga ega.

Aslida "Vatan" so'zi arabcha so'zdan olingan bo'lib "ona yurt" degan ma'noni anglatadi. Mutafakkirlar esa Vatanga "ko'ngil mulking maskani" deb ta'rif berishadi. Vatan deganda ko'z o'ngimizga oilamiz , mahallamiz gavdalanadi. Axir behizga emas "Vatan ostonadan boshlanar" deyishgani. Biz oilamizdan olgan tarbiyamiz Vatan ravnaqi yo'lidagi hissamizga katta poydevor bo'ladi. Yurtimiz tinch, ko'chalarimiz obod , xalqimiz farovon bo'lsagina biz ham ko'milikka erishamiz.

Yurt tinchligi yo'lidagi xizmatimiz faqat jismoniy mehnatgina emas, balki aqliy salohiyat ham boy bo'lishi kerak. Yurtimiz tinchligi uchun qanchadan-qancha insonlar jon fido qilishgan. Masalan, Sohibqiron Amir Temur , Shiroq, Jaloliddin Manguberdi, Bobur Mirzo kabi sarkardalar , ayol kishi bo'lishiga qaramay To'maris ham jangu-jadallar kezgan. Hattoki, oddiy laylaklar ham "ezgulik elchilari" deb ta'riflanadi. Ular Mustaqillik maydonida "ezgulik arkasi" ni bezab turibdi. Bizning yurtimizga "Jannatmakon diyor" deb ta'riflar berishadi. Tillarda, hattoki, dillarda ham uni madh etishadi.

Mamlakatimizda milliy qadriyatlarni tiklash bo'yicha jiddiy tadbirlarning amalga oshirilayotganligi ma'naviyatimizning tiklanishida juda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Milliy

qadriyatlarimizning tiklanayotganligini bugungi kunda jahon tan olmoqda. Ayniqsa, Sohibqiron Amir Temur, Mirzo Ulug'bek, Bahouddin Naqshband kabi ulug', siymolarga, Buxoro, Xiva shaharlari yubileyariga bag'ishlangan tadbirlar, simpoziumlarda dunyoning 50 dan ortiq davlatlaridan vakillarning qatnashganligi buning yorqin misolidir.

An'ana — o'tmishdan kelajakka meros qoladigan, avloddan avlodga o'tadigan, jamiyat hayotining turli sohalarida namoyon bo'ladigan moddiy va ma'naviy qadriyatlardir. Davlatimiz o'z milliy qadriyalarni unutmazlik uchun, ularni yoshlarga o'rgatib kelmoqda. Ana'anaviy xalq bayramlarining tiklanishi o'zbek madaniyati tarixida o'ta muhim voqea bo'lib qolmoqda. Chunki bayramlar hayotning eng yaxshi tomonlarini o'zida mujassamlashtirgan madaniyatning yirik va muhim shakli hisoblanadi. Bunga yorqin misol qilib, Navro'z bayramini olsak bo'ladi. Mustaqillikka erishganimizdan so'ng, bu bayramning butun bir mohiyati tushunib yetildi. Xalqimiz uchun sayllar uyushtirildi, odamlarni bir joyga jamlab, xursandchilik qilindi. O'ylaymanki, insonlar bir-birini har doim qo'llab-quvvatlashi, bir-birining holidan xabar olishi, bir oila kabi jipslashishi uchun ham bu bayramlar tashkil etildi.

Barkamol shaxsni tarbiyalashda milliy qadriyatlar va urf-odatlardan foydalanish bugungi kunda ta'lim-tarbiya jarayoni oldida turgan eng dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Shu boisdan ham mamlakatimizda yaratilgan bu betakror an'ana va marosimlar, milliy qadriyatlar va urf-odatlarni o'rganish hamma davrlarda ham olimlar oldiga bir qator muhim vazifalarni bajarish zaruratini qo'ygan.

Yoshlarga milliy qadriyatlarni ta'limdan tashqari ishlar orqali singdirishning asosiy vazifalari sifatida quyidagilarga e'tibor qaratilishi lozim:

- yosh avlodning fikrlash doirasini kengaytirish, ularga so'z erkinligini berish, fikrlarini eshitish, hayotda nimaga erishmoqchi ekanligini aniqlashga yordam berish;
- yoshlarni milliy, umuminsoniy qadriyatlar, Vatanimizning boy ma'naviy merosi bilan tanishtirish, madaniy hamda dunyoviy bilimlarni egallashga bo'lgan talablarini shakllantirish;
- insonparvarlik ruhida tarbiyalash, yoshlarimizning ma'naviy yetuk bo'lib tarbiyalanishida oila bilan bir qatorda mahallaning ham o'rni borligini anglash. Mahalla azaliy urf-odatlar, udumlar, an'analarga tayangan holda ulkan ma'naviy tarbiya vazifasini bajaradi. Keksalarning pand-nasihatlari, kattalarning shaxsiy ibrati, jamoaning hamjihatligi orqali odamlar ongiga ezgulik g'oyalari singdirib boriladi. Har bir kishi qalbida milliy qadriyatlar, mehr-oqibat, hamjihatlik, insoniylik, el-yurt sha'ni uchun kurash, o'zaro yordam kabi fazilatlarini tarkib topishida mahallaning o'rni beqiyosdir.

Hozirgi kunda, yoshlarni Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash uchun ham juda ko'p ishlar amalga oshirilmoqda. Masalan, maktab davridanoq "Vatan tuyg'usi" fani o'quvchilarga o'qitiladi. O'quvchilarni Vatanga bo'lgan muhabbati, hurmati, umidi kabi tuyg'ularini rivojlantirishga hissa qo'shish uchun, albatta. Bundan tashqari, "Shu aziz Vatan barchamizniki", "Muqaddas Vatan", "Eng ulug', eng aziz" tanlovlari o'tkazilmoqda. Bu tanlovlar, yoshlarning Vatanga bo'lgan muhabbatlarini oshiradi. Universitetlarda talaba-yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, Vatan ravnaqiga dahldorlik hissasini oshirish va ularni muvaffaqiyatlar sari boshlash maqsadida turli ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar o'tkazib kelinmoqda.

Umuminsoniy qadriyatlar zaminimizda yashaydigan barcha millat va elatlarning manfaatlarini himoya qiladi. Bunda, oila, mahalla va ta'lim muassasalarida beriladigan tarbiya yoshlarimizning o'zligini anglashiga, insonparvarlik tamoyili asosida kamol topishiga, milliy

qadriyatlarga hurmat, muhabbat ruhida tarbiyalanishiga va ongining o'sishiga, zamonaviy dunyoqarashining shakllanishiga asos bo'la oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi konsitutsiyasi. 2023-yil, 1 -may.
2. Mahmudxon Muhridinxon O'G'li Dovidxonov YOSHLARNI MILLIY QADRIYATLAR RUHIDA TARBIYALASHDA OILA, MAHALLA VA TA'LIM MUASSASALARINING ROLI // Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. 2023. №17. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/yoshlarni-milliy-qadriyatlar-ruhida-tarbiyalashda-oila-mahalla-va-ta-lim-muassasalarining-rol-i> (дата обращения: 14.06.2023).
3. Orzumurod Odilovich Yusufaliyev YOSHLARNI MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLAR RUHIDA TARBIYALASH MEZONLARI // Academic research in educational sciences. 2021. №6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/yoshlarni-milliy-va-umuminsoniy-qadriyatlar-ruhida-tarbiyalash-mezonlari> (дата обращения: 14.06.2023).
4. <https://oyina.uz/uz/article/1605>

